

Kasvien kuiske

TOIMINNALLINEN KIERTONÄYTTELY
MONIMUOTOISISTA
PERINNEMAISEMISTA

Sagalundin
museon ja lastenkulttuurikeskuksen tuotantoa

Kasvien kuiske

Kaksikielinen näyttely pohjautuu Sagalundin uuteen, **Reetta Niemelän** ja **Karoliina Suoniemen** kirjoittamaan, lastenkirjaan *Ada ja kasvien kuiske*, jonka on kuvittanut **Sanna Pelliccioni**. Kirjan on kääntänyt ruotsiksi **Hanna Lundström**.

Näyttely on suunniteltu yhdessä **Kemiönsaaren keskusoulun 5-luokan** ja **Sagalundkerhon** lasten kanssa.

Suunnittelu ja tuotanto **Kristiina Tiainen**.

“Adan perhe saapuu maalle viettämään kesälomaviikkoa erään vanhan rouvan vuokramökissä. Heti kun Ada astuu autosta mökin pihalle, hän tajuaa, että jotain outoa on tapahtumassa. Ihan kuin hän kuulisi piharatamoiden kuiskivan! Mutta kukaan muu ei tunnu huomaavan mitään...”

Kasvien kuiske -näyttelyssä pääset tutkimaan vanhaan kasviota ja etsimään perinnemaisemien kasveja. Voit myös rakentaa oman maisemasi leikkimatolle ja etsiä johtolankoja maiseman menneisyydestä. Tai ehkä mielesi tekeekin vain loikoilla ja kuunnella jättimäisten niittykukkien kuiskeita.

*Mitä kasvit haluavat sinulle kertoa?
Miten sinä voisit auttaa niittyjen ja kotojen kasveja?*

Näyttely on toteutettu
Opetus- ja kulttuuriministeriön tuella.

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

TYÖRYHMÄ

Kuvitukset: **Sanna Pelliccioni**

Ääniteos: **Laura Naukkarinen**

Kasvien äänet: **Caspian, Ivar, Mindi, Peik, Tuovi + Anna-Stina, Gunilla, Laura**

Jättikukat: **Laura Hallantie**

Huovutettu karttaleikkimatto: **Marja Launis**

Animointi Pelliccionin kuvien pohjalta: **Sanni Lahtinen**

Kirjonta ja miniatyyrisisutus: **Minna Mollgren**

Huldan kodin pienoismalli: **Thorbjörn Hägg**

Karttamaton puuleikkikalut: **Andes Laxell**

Tekninen toteutus: **Göran Kurtén**

Suunnittelu ja tuotanto: **Kristiina Tiainen**

Mukana suunnittelussa: **Kemiönsaaren keskuskoulun 5 lk, Sagalundkerho,**

Minna Mollgren, Meri Ylimannila, Emma Vironmäki, Jenna Haanpää

Sagalund kiittää kaikkia vapaaehtoisia ja yhteistyötahoja, jotka ovat olleet tekemässä näyttelyä.

NÄYTTelyn SISÄLTÖ

TEHTÄVÄPISTE: Intro Ada ja kasvien kuiske -kirjan maailmaan

- Kuvittaja **Sanna Pelliccionin** suuri pihapiirikuvitus ripustettavana kankaana, joka asetetaan osittain pöydän päälle.
  - Huom! Pöytä ei kulje näyttelyn mukana eli näyttelyn vuokraaja tarvitsee noin 200cm x 60-80cm kokoisen pöydän.
- Pöydän päällä Sagalundin vapaaehtoisen **Thorbjörn Häggin** rakentama Huldamummon mökin pienoismalli, jonka miniatyyrisisustus artesaani ja koruseppä **Minna Mollgrenin** käsialaa.
- Pieni kaiutin, josta kuuluu pihapiirin kasvien kuiskeita.

TEHTÄVÄPISTE: 1. Etsi kasvion kasvit perinnemaisemista

- Kuvittaja **Sanna Pelliccionin** suuret perinnemaisemakuvitukset ripustettavina kankaina (4kpl): kallioketo, keto, niitty ja tienpiennar (uusniitty).
- Kankainen suuri kasvio, jossa **Sanna Pelliccionin** kuvittamat kasvit, joihin Minna Mollgren on kirjoittanut taktiileja yksityiskohtia. Kasvion sivut voi ottaa käteen kun lähtee etsimään kasveja maisemakuvista.
- Rekvisiitta kasviprässi.
- Kaksi pientä kaiutinta, joista toisesta kuuluu kalliokedon kasvien kuiskeita ja toisesta kedon/pientareen kasvien kuiskeita.

TEHTÄVÄPISTE: 2. Rakenna maisema karttamatolle

- Maisema-animaatio kuvitteellisesta maisemasta eri aikakausina. Animaation on tehnyt animaattori ja kuvittaja **Sanni Lahtinen** Pelliccionin kuvien pohjalta.
  - Näyttelyn mukana tulee projektori ja muistitikku, joiden avulla animaatio projisoidaan. Sagalundissa animaatio projisoitiin lakanaan, joka ikäänkuin riippuu pyykkinarulla. Pyykkinarulla animaation yläpuolella riippuu myös maisema-animaation aikakausien aikajana: neulakinnaslanen (500 eaa), keskiaikainen päähinen (1400), vauvan paita (1800) sekä kurakinnas (2026).
- Taidekäsityöläisen **Marja Launiksen** huovuttama karttaleikkimatto, joka koostuu tummanharmaasta huovutetusta pohjasta ja erivärisistä huovutetuista maisemapaloista: metsä, niitty, kallio, joki, lampi, pelto, nurmikko, asfaltti, suo, tie, kiviröykkiö, raunio.
  - Leikkimatolla myös Sagalundin vapaaehtoisen **Anders Laxellin** tekemät puuleikkikalut: lampaista, taloja, autoja, linja-autoja, silta.

TEHTÄVÄPISTE: 3. Etsi johtolankoja maiseman menneisyydestä

- Löydettäviä johtolankoja vanhojen valokuvien, karttojen ja Pelliccionin kuvittamien 'postikorttien' muodossa sekä muuta pientä rekvisiittaa (kiviä, posliinin paloja jne).
  - Johtolangat voidaan kätkeä joko lipastoon tai vanhoihin matkalaukkuihin, jotka on helpompi kuljettaa.
  - Sv ja fi kieliversiot postikorteista erikseen.
- *Ada ja kasvien kuiske* -kirja sekä muuta aiheeseen liittyvää lastenkirjallisuutta

TEHTÄVÄPISTE: 4. Loikoile jättikukkaniityllä ja kuuntele kasvien kuiskeita

- Nukketeatteritaiteilija **Laura Hallantien** jättikokoiset niittykukat.
  - Kukat voidaan purkaa osiin. Kukinnot pakataan laatikoihin ja varret pakataan erikseen.
- Kuvittaja **Sanna Pelliccionin** niittykukkakuviitus suurella ripustettavalla kankaalla.
- Lauluntekijä ja säveltäjä **Laura Naukkarisen** ääniteos, jossa kasvit kuiskivat.
  - Kaksi kaiutinta, joista toisesta suuremmasta kuuluu ambient ja toisesta pienestä kuuluu niittykasvien kuiskeita.

TEHTÄVÄPISTE: 5. Miten sinä voit auttaa uhanalaisia kasveja

- Talkoonurkka, jonka runkona vanhoista laudoista rakennettu seinä. Rekvisiittana seinään kiinnitetyt vanha puinen harava, vanha viikate (vaneriterä), vanhat työhaalarit, päähuivi, linnunpönttö. Lisäksi irtonaisina talkookahvipannu ja -kattila. Seinään kiinnitetty myös Pelliccionin kuvittamat kuvitteelliset talkoojulisteet.
  - Sv ja fi kieliversiot julisteista erikseen
- Kävijä saa ottaa myös laatikkona toimivasta linnunpöntöstä mukaan 'Pihan monimuotoisuus selvityksen' (WWF/FEE Suomi), selvittääkseen miten voi itse parantaa luonnon monimuotoisuutta omassa pihassa.
  - Sv ja fi kieliversiot monimuotoisuus selvityksistä erikseen

PIHAN MONIMUOTOISUUS -SELVITYS

Monimuotoinen piha tarjoaa elopaikan monelle lajille. Pihassa monimuotoisuutta lisäävät pieni-
piirteinen vaihtelevuus ja hallittu hoitamattomuus. Selvitäksesi pihan monimuotoisuutta etsi
vastakohtia. Raetit kohdat, joita pihasta löytyy, jokaisesta rastista tulee yksi piste.

1. KASVEICIT <ul style="list-style-type: none"> ☐ aurinkoisuus ☐ varjokas ☐ avoimia ☐ tuulelta suojaa ☐ kutsua ☐ kosteaa ☐ kareikkaita ☐ mullaa ☐ hiokkaa ☐ savua 	2. TOCHAKASVILLISUUS <ul style="list-style-type: none"> ☐ korkeaa ☐ matalaa ☐ tiheää ☐ harvaa ☐ varjoja ☐ heiniä ☐ kukkivia kasveja ☐ määntä ☐ sammalta ☐ jikkilää 	3. PUUT JA PERSAAT <ul style="list-style-type: none"> ☐ ainakin kolme eri puulajia ☐ yli kaksi eri puulajia ☐ paksuja puuta ☐ ohuita puuta ☐ vanhoja puuta ☐ puun taimia ☐ suuria pensaita ☐ pieniä pensaita ☐ paksua kaarnaa puissa ☐ kukkia tai marjoja puissa ☐ kaappia tai siemä puissa ☐ kantoja 	4. ELÄIMÄ <ul style="list-style-type: none"> ☐ hyönteisiä ☐ lintuja ☐ nisäkkäitä ☐ eläinten pesiä ☐ linnunpesiä ☐ lintujen ruokintapaikka
5. SUOJAFAIKKKA <ul style="list-style-type: none"> ☐ lahtikaasojia ☐ oikakaasojia ☐ kivikaasojia ☐ puusia ☐ kivialta ☐ piharakennus ☐ rekkakatos ☐ talon alle päälle ☐ rakojen rakennusten seinissä ☐ lojia koloja puunrungossa 	6. MUITA OMINAISUUKSIA <ul style="list-style-type: none"> ☐ oja ☐ lammiikko ☐ järvi tai joki viereissä ☐ meri viereissä ☐ saannalajittomien kivi tai kalli ☐ korkeuseroja tontilla ☐ metsä alkaa pihan reunasta ☐ puisto alkaa pihan vierestä ☐ niitty tai joutomaa viereissä 	7. MIINUSPISTEITÄ SUOJAIVISTA: <ul style="list-style-type: none"> ☐ asfalttia ☐ hiokkakenttä ☐ laadettu nurmikko ☐ yli kaksi autoa pihassa 	

Tutkin... kerrostalon rivitalon omakotitalon maatilain koulun tai päiväkodin pihaa
 Tutkimani piha on... oja keskikohtainen suuri pieni suuri

Laske rastien loppusumma ja vähennä summasta miinusarakeen rastit (saa 7).
 Yhteensä pistettä.
ALLE 20: Pihalla ei viihty kovin moni laji, sillä se on aika yksipuolinen elinympäristö.

GÅRDENS DIVERSITETSUTREDNING

En mångsidig gård tillhandhåller habitat för många olika arter. Diversiteten ökar om miljön är
varierande också i liten skala och inte sköts om för noga. Sök efter motsatser då du undersöker
gårdens! Sätt kryss för allt du hittar på gården. Varje kryss ger ett poäng.

1. Växtmiljö <ul style="list-style-type: none"> ☐ soligt ☐ skuggigt ☐ öppet ☐ vindskyddat ☐ torrt ☐ fuktigt ☐ förna ☐ mul ☐ sand ☐ lera 	2. Undervegetation <ul style="list-style-type: none"> ☐ hög ☐ låg ☐ tät ☐ gles ☐ ris ☐ långt gräs ☐ blommor ☐ örmbunkar ☐ mossor ☐ lav 	3. Träd och buskar <ul style="list-style-type: none"> ☐ minst tre olika trädslag ☐ fler än sex olika trädslag ☐ tjocka träd ☐ smala träd ☐ gamla träd ☐ unga träd ☐ stora buskar ☐ små buskar ☐ träd med tjock bark ☐ blommor eller bär i träden ☐ tickor eller svampar på träden ☐ stubbar 	4. Djur <ul style="list-style-type: none"> ☐ insekter ☐ fåglar ☐ däggdjur ☐ djurbon ☐ fågelholkar ☐ fågelbräden eller liknande
1. Skydd <ul style="list-style-type: none"> ☐ lövhögar ☐ rishögar ☐ stenhögar ☐ gårdsgårdar ☐ stenmurar ☐ uthus ☐ höjstakillnader ☐ sorteringskyl ☐ hålör under huset ☐ springor i väggarna ☐ stora hålör i trädstammar 	2. Annat <ul style="list-style-type: none"> ☐ dike ☐ damm ☐ sjö eller å (i närheten) ☐ hav (i närheten) ☐ mossiga stenar eller berg ☐ höjstakillnader ☐ angränsande skog ☐ gräs till en park ☐ äng eller allmänning näst intill 	2. Mnsuopöng för: <ul style="list-style-type: none"> ☐ asfalt ☐ sandplan ☐ klippa gräsmatta ☐ mer än två bilar på gården 	

Jag undersökte... ett höghus' radhus' egnahemshus' lanthögd' skol- eller dagis' gård' Min gård är... liten medelstor stor mycket stor

Räkna ihop antalet kryss och dra av antalet minuskryss (punkt 7).
 Tillsammans poäng.
Under 20: Gårdens miljö är samska ensidig och alltför många arter trivs inte där.

MUU SISÄLTÖ

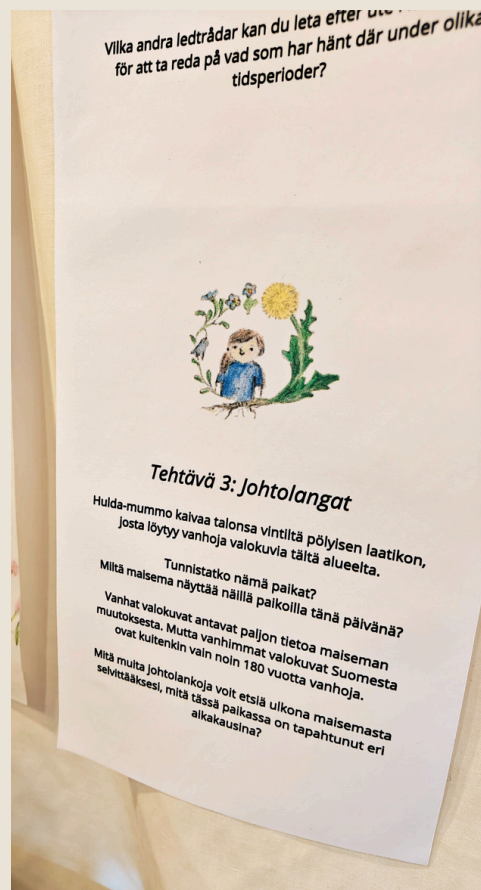
Lisäksi näyttelyyn kuuluu kuusi erilaista ripustettavaa tietotekstikangasta, joissa on *Ada ja kasvien kuiske* -kirjan tietotekstejä.

- Erikseen sv ja fi kieliversiot, jolloin kankaita on yhteensä 12 kpl.

Jokaiseen 'tehtävapisteeseen' kuuluu myös ripustettava tehtäväkangas. Introkohdassa kankaita on kolme. Tarvittaessa kieliversiot voidaan erottaa toisistaan.

Laura Naukkarisen ääniteos kuuluu jättikukkaniityn lisäksi myös muualla näyttelyssä. Kaiuttimia on yhteensä viisi, joista yksi iso soittaa ambienttia ja neljä pientä soittavat kasvien kuiskeita.

- Sv ja fi kieliversiot kasvien kuiskeista saatavilla erikseen tai yhdessä.
- Kasvien ääninä Sagalundin vapaaehtoisia lapsia ja aikuisia: Caspian, Ivar, Mindi, Peik, Tuovi + Anna-Stina, Gunilla. Laura.

PAIKALLINEN MUOKKAUS

Vanhat valokuvat

Näyttelyn vuokraaja tulostaa näyttelyyn 3-10kpl vanhoja maisemakuvia omalta alueeltaan. Kuvat voidaan tulostaa paksulle tulostuspaperille tavallisella tulostimella. Nämä kuvat tulevat peltirasian sisään (tehtäväpiste 3, johtolankoja).

Kieliversiot

Näyttely on suunniteltu niin, että se voidaan laittaa esille joko suomenkielisenä, ruotsinkielisenä tai kaksikielisenä.

Näyttelyn tietotekstit, tehtävätekstit, johtolanka-kortit ja monimuotoisuusselvityslomakkeet ovat erikseen suomeksi ja ruotsiksi.

Myös ääniteoksesta on olemassa suomenkielinen, ruotsinkielinen ja kaksikielinen versio.

TILATARPEET

Tila

- Näyttely on kokoa S-M. Se mahtuu noin 60m² tilaan. Sagalundissa se oli esillä 8m x 8m kokoisessa tilassa.
- Kankaat voidaan ripustaa roikkumaan joko katosta tai seinille.
- Talkoonurkan lautaseinä pitää asettaa tukevasti seinää vasten ja kiinnittää seinään.
- Projektori (Optoma ML750E) tulee ilman kiinnitystelinettä, mutta se on pieni ja kevyt, joten se on helppo asentaa monenlaisiin paikkoihin.
- Pistorasioita ympäri tilaa tai jatkojohtoja. Kaiuttimet ja projektori (yhteensä 6 laitetta) tarvitsevat kukin oman pistorasian eri puolilla näyttelyä.

Tarvikkeet

- Näyttelyn vuokraaja tarvitsee oman noin 200cm x 60-80cm kokoisen pöydän pihapiiriä ja Huldan-mökin pienoismallia varten.
- Myös kasvion ja kasviprässin alle on hyvä olla pieni pöytä. Näyttelyn mukana tulee pöytäliina, jolla pöydän voi peittää. Tarvittaessa kasvio voi olla myös maassa.
- 3-10 kpl paikkakunnan vanhoja maisemavalokuvia, joista voidaan tulostaa kopiot näyttelyyn.

VUOKRA

1 500 € / kk
2 200 € / 2kk
2 900 € / 3kk
3 600 € / 4kk

Hinta ei sisällä arvonlisäveroa, vakuutuksia eikä kuljetuskuluja.

KULJETUS JA RIPUSTUS

- Näyttely mahtuu tavalliseen pakettiautoon.
- Ripustus on mahdollista tehdä itse. Näyttelyn mukana tulee ripustusopas.
- Pystytykseen ja purkuun kuluu noin yksi työpäivä kahdelta työntekijältä.
- Suurten taustakankaiden (220cm x 200cm) ripustamiseen tarvitaan 2 henkilöä. Ripustetaan kattoon tai seiniin.
- Myös talkoonurkan ladonovi on niin painava ja iso, että sitä on vaikea nostaa yksin.

MUUT TIEDOT

- Näyttely vaatii kontrollin tilassa olevista ihmisistä, mutta ei kokoaikaista valvontaa.
- Näyttelystä on saatavilla pedagoginen opas.